

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
Félévre — — — — — 3 " —
Negyedévre — — — — — 1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
E. yes szám ára 20 fillér.

Felolós szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Iskolaköz 3. sz.)

Hirdetések futányos árban vételnek fel.

Nyiltér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Nemzeti irányelv.

Az államok szilárdságának egyedüli biztos alapja, ha úgy vannak fejlesztve és konzerválva az ország lakosságának szellemi, erkölcsi és anyagi, szóval összes erőforrásai, hogy azokon a nemzeti jelleg mintegy kidomborodjék, s az államalkotó polgárság tevékenységének minden rugója a nemzeti szellem, a nemzeti Géniusz parancsszavának álljon szolgálatára. Ez a varázserő az, mely aránylag kiesiny, de nemzeti karakterökhöz szívósan ragaszkodó országokat emelt már gyakran világtörténelmi jelentőségre, s kezökbe adta a hegemoniát egy fél világrész felett.

Hogy a legutóbbi világtörténelmi alakulásokra utaljunk, bámulatra méltó a maga szívósságában a kis porosz őrgórság, mely alig egy század leforgása alatt oly rohamosan fejlődött nemzeti ideáinak sánczai között, hogy ma a világalomban osztozkodó egyik igen jelentékeny, igen számottevő fél. Ki merné tagadni, hogy ezt a maroknyi népet a nemzeti jellegéhez való makacs, ugyszólván erőszakos ragaszkodás emelte a hajdan hatalmas nemzetek felé. Hangyaszorgalommal munkálkodva gyűjtötte napról-napra azokat a morzsákat, melyekből utóbb karakterisztikusan nemzeti államának hatalmas fundamentumait teremtette meg. Nem mulasztotta el a legkisebb al-

kalmat, mely ideáinak megvalósítására célravezetőnek mutatkozott. Nem forgácsolta szét az erőket, hanem éreztánczából font kordont körték, hogy fejlődésökben egy közös irányban haladva mindmegannyi hatalmas pillérei legyenek az államiságát fentartó oszlopoknak.

Valóban a kis Poroszország a legékesebben szóló bizonyítéka annak, hogy csakis a nemzeti karakter bázisán nyugszik legbiztosabban az államok jövője, ez adja meg a tartósságot lételőknek, ez teremti meg és biztosítja számukra a világalommat időtlen-időkig.

De hogy közelebbről, saját nemzetünk történetéből vegyük a példát, a honfoglalás, a magyar állam megalakítása szent Istvántól kezdve az Árpádok alatt, Nagy Lajos és a törökverő Hunyadiak korszaka mind a mellett tesznek fényes tanbizonyosságot, hogy akkor volt legerősebb, de egyszersmind legboldogabb a magyar, midőn a nemzeti Géniusz sarkalta tevékenységre. Hatalmas arányokban domborultak akkor ki államiságának méretei, három tengerig tolt ki birodalmának határait, parancsoló szavát rettegvő lesték az összes európai nemzetek.

Jöttek aztán a szomorubb napok. Az osztrákkal kötött szövetség nem az erőnek, hanem a gyengeségnek lett forrásává. Az örökös torzsalkodás megbénította a jóra irányuló tevékenységet, voltak dők, midőn

nemzeti lételért is kemény harcokat kellett viselnie. Sőt II. József meg is fosztotta nemzeti jellegétől. Ez a törekvés hol nyiltabb, hol rejtettebb formában, az osztrák hegemóniának állandósítása már I. Ferdinánd korától veres vonal gyanánt húzódik keresztül a magyar histórián.

Voltak idők, midőn a nemzet teljes apathiába sülyedett, erőt vett rajta a szánalomraméltó lemondás, nyugodtan türe sorsát, mely csaknem egyenlő volt a rabszolgasággal. Voltak idők, midőn megdobogtatta keblét a nemzeti Géniusz, talpra állott és lerázta a bilincseket, melyekbe államiságának ellenségei verték kezét.

Az a sajátságos állapot, hogy egy nemzetnek vezető férfiai egy másik, idegen nemzet kegyeit hajhásszák és ne azoknak az érdekeknek legyenek szolgálatában, melyek az ország lakosságának jobblétét vannak hivatva előmozdítani, teremtette meg az elmúlt három évtized alatt ennek a honnak rohamos sülyedését, melynek ma már gátat vetni valóban emberfeletti erőre és tevékenységre van szükség.

De valahányszor a nemzet tette gerjedett, mindannyiszor birt győzedelmeskedni azok felett az ármányok fellett, melyek állami lételének kioltására leselkedtek. Bizonyára úgy lesz ez alkalommal is. Fent és alant, úgy a legmagasabb

TÁRCZA.

A Pista.

Édesanyám, a Pista nagybeteg,
— Én nem tudom, de így mondták nekem, —
Szegényke már az utolsókat járja,
Az arca halvány, ajka vértelen.
A szeme pedig, mint izzó parázs,
A fájdalomtól szinte lizban ég.
Sokat szenvedhet, küzdhet a halállal,
Hyeen beteg ő nem volt soha még. —

Pedig — a tavaly milyen fürgő volt,
És mulatott a zsúron, bálokon.
A suppe csárdást mindig velem járta,
— Oh ezt feledni soha nem fogom! —
Keze kezemből vágyva reszketett,
Az ajkán édes, suttogó szavak,
A cigány huzta szívből, lelkesen,
Fülemből és az — ablakunk alatt. —

Édesanyám, a Pista jó fiu,
Küldhetnék talán valamit neki.
A jó gyümölcsöt, szőlőt, malagát,
Tudod te is, hogy nagyon szereti.

A konyhán mostan úgy sincsen dolog,
A Terka ráér, vigyen hát, ha van . . .
Különben, még se, mért fáradna ő, ?
Helyette inkább elviszem magam. —
ifj. *Király Géza.*

Levél P . . . Károly barátomnak.

Irta: **Kocsán Károly.**

Kedves Kárim!

Visszatekintve a múltat, jóleső érzés szállja meg lelkemet. Az utról, hol a boldogság rózsái nyíltak, leléptem; az élet tövises örvényére jutottam. Itt ballagok mindennap tova.

. . . Emlékszel-e még, mikor az akácfa sorok között sétáltunk. Oh, boldog idők! Ríg elmúltak már. Sorsunk elválasztott egymástól. Te még abban a világban élsz, hol a virágok illatoznak s az öröm lakozik; még csak a fényt látja szemed, de az árnyat nem ismeri.

Együtt utaztunk egy ideig, de egyszerre utaink szétváltak. Én kiléptem az élet göröngyös útjára. Most már szárnyaimra keltem; de te még éled gondnőlküli ifju korod. Hadd meg, amint vágytam ki a szabadba, most éppen úgy vágyom vissza hozzátok a néma falak közzé.

Te méltán kérdezed, miért — a vágyódás? Hisz arra törekedünk, hogy szabadok legyünk?

Igen. Addig vágyunk, míg meg nem kóstoltuk az élet keserü kenyerét. Vágyaink sarkalnak. Söhajtozunk a szabad élet után, hol akaratunkat korlátok nem fékezik. Számítunk ideálunk megvalósítására. Reményvárat építünk, azt hisszük valósní fog mindaz, mit képzeletünk alkot. Boldog ifjukor.

Az ifju azt hiszi, hogy tárt karok várják. Mindennek boldog oldalát képzeleli. Tüzes lelke nem ismer határt. Hejh, pedig! Ott ólálkodik mellette a csalódás. Lesi a pillanatot, melyben elállja az ifju törekvéseinek útját. — Ne tovább! — mondja. —

körökben, mint a nép alsóbb rétegei közt erős nemzeti áramlat indult meg, ez dobogtatja a sziveket, ez ad irányt az egyének cselekvésének.

Örömmel látja ezt a jelenséget minden jó hazafi, mert benne azoknak a szebb időknek reménycsillaga dereng, mely a hatalmas Mátyás és Nagy Lajos korszaka alatt ragyogott a magyar nemzet egén.

Siessen tehát a nemzeti szellem ápolására minden lakosa ennek a honnak, mert ez az államok erejének és boldogságának fundamentuma.

A községi jegyzők.

Azt szokták rólok mondani, hogy a falu esze, a falu pennája. Ehhez még bátran hozzá lehet tenni, hogy állami teherhordó, aki csakugy görnyedez a százféle statisztika aktái alatt és központi vendéglős, akinek a portája nyitva áll minden járókelő hivatalnok és felettes tisztviselő fogata előtt.

Ennek dacára nagyon keveset törődtek sorsával. Az állam épenséggel semmit. Ez csak rakta rá a terheket anélkül, hogy egy betevő falatot adott volna a maga vagy családja számára. Sőt ha nem birt eleget tenni, amit követelt tőle, jöttek a rendbírságok, a vizsgálat, a felfüggesztés, és különböző torturái a basarendszernek, mely a jegyzőben csak az igavonót szerette látni.

Az a mostoha sors, melynek részesei valának, gyakran adott ajkaikra panaszhangokat. Ezeket azonban nem hallotta meg senki, legkevésbé azok, akiknek módjukban volt volna segíteni a jegyzői karezerényi baján. Pár évvel ezelőtt aztán rájuk tekintettek onnan felülről. Észrevették, hogy magasabb kvalifikáció szükséges nekik és fizetési minimum gyanánt négy darab százaz pengőkben.

Ennek során állították fel a jegyzői

tanfolyamokat, ahol az ifjak a diploma mellé hivatva vannak a 400 forintos koldustársaságát is kiérdemelni.

Gondolni lehetett előre, hogy ez az intézmény nem fog beválni, nem is vált be. A tanfolyamok népessége oly csekély, hogy tíz esztendő múlva a képesített jegyzők számahoz mérten egy fél vármegyére terjedő jegyzői kerületet kell majd alkotni, ha azt akarják, hogy minden kerületnek külön jegyzője legyen.

Az olyan pályára nem szívesen nevelteteti a szülő gyermekét, ahol 400 forint fizetéssel kell majd küzdenie. Hát bizony ezzel az intézménnyel nem találják el a jegyzői kar baját, sőt mondhatjuk, hogy a veszélyt, mely a diplomás jegyzők hiányával máris fenyeget, csak jobban növelték.

Kenyér kell azoknak, hogy tudjanak élni és könnyítsék azt a rettentő terhet, amelyet az állam vállalkra rakott. Ezzel ütnek a szeg fejére és adják vissza a jegyzőt annak a szép hivatásnak, hogy csakugyan a község lakosságának pennája, vezetője, bajai közt tanácsadója lehessen.

A jegyzők fizetésének rendezése küszöbön áll, 1600 koronában kívánja megállapítani a kormány a minimumot.

Ez igen szép és szükséges intézkedés is. A kivitel módja azonban aligha fogja kielégíteni a jegyzői kart. A fizetésjavításnak ugyanis egy jókora részét az általok már eddig is élvezett jövedelemből kívánja a kormány előteremteni.

Tudvalevőleg a községi jegyzők anyakönyvvezetők voltak, s ennek fejében bizonyos díjazásban részesítette őket az állam. Most ezek a jutalékok megszűnnek, a jegyzői hivatalból lesz anyakönyvvezető.

A fizetése tehát alig fog valamivel emelkedni, csak az a különbség, hogy más czímen kapja.

Ez a körülmény indította országos mozgalomra a jegyzői kart, mely épen ma tartja ülését Budapesten. Memorandummal fognak a

kormány elé járulni, melyben elpanaszolják sérelmeiket, előterjesztik óhajaikat.

Kivánatos, hogy szavok meghallgatásra találjon és az ország tisztviselői karának egy tekintélyes része végre valahára a megérdemelt méltányos elbánásban részesüljön.

H I R E K.

Nagyheti és husvéti szertartások.

Nagycsütörtökön, nagypénteken és nagyszombaton a zárdatemplomban *Hehelein* Károly praelátus, prépost-kanonok végezte a szentmisét. Nagypénteken dr. *Wolkenberg* Alajos theol. tanár predikált. Husvét első napján 7 órakor *Tóth* József mondott szentmisét és *Juhász* János predikált, 9 órakor az ünnepélyes nagymisét *Hehelein* Károly praelátus-kanonok végezte, mely után dr. *Kádár* Ambrus praelátus-kanonok intézett szent beszédet a jelenvolt szépszámu közönséghez. Husvét másodnapján 7 órakor *Hehelein* Károly praelátus-kanonok mondott szentmisét, ugyanő tartotta a predikációt is, 9 órakor dr. *Kádár* Ambrus praelátus-kanonok végezte az ünnepélyes nagymisét és *Tóth* József segédlelkész predikált. A templomban napokonként tömegesen volt jelen a közönség, a feltámadási ünnepély pedig, dacára az eléggé kedvezőtlen időnek, valóban ijesztő volt. A templom szorongásig megtelt, az előtte elhaladó Kazinczy utcát sűrűn lepte el a közönség. Itt volt felállítva a katonaság, mely diszlövésekkel emelte az ünnepély fényét és a honvédeknek, mely szintén közreműködött. A szertartást *Hehelein* Károly praelátus-kanonok végezte. A körmenet alatt beláthatatlan sokaság követte az Oltáriszentséget.

Nagycsütörtökön ez évben nálunk az olajszentelési szertartás nem lett megtartva, a szatmári egyházmegye részére szükséges olajokat a nagyváradi székesegyházban szentelte meg az ottani püspök ur *Excellentia*ja. Amint tudjuk, az olajszentelési szertartás több helyen nem volt végezhető. Így Olmütz-

Tartsd poharadat, melyből eddig csak örömet ittál. Hadd töltsék bele.

Az ifju azt hiszi, ismét örömet iszik poharából. Szájához veszi. Jót hajt belőle, de a következő pillanatban keserűen sóhajt fel:

— Hát csak eddig tartanak boldog álmaim! De így van ez. Láthatod, mert míg a rózsának illatát élvezzük: addig tövise sebet ejt kezünkön.

Egy pár hónap s mily változás! Teher nélkül, büszkén lép az ifju az életbe. Támasztékot nem tűr maga mellett. De im! Az első lépés s már is akadály. Még mindig bizik erejében. Az első összecsapásnál azonban veszt; tehetetlenségét belátva szégyenkezve vonul vissza. A magányt keresi, hol erejét acélozza, szívét nemesíti s csendes lemondással várja a jövőt. Majd erejének tudatára ébredve lép a küzdők csoportjába.

Nem hittem, hogy így kelljen megérnem a jövőt. A remény mosolygó arcával csalogatott. Már már megfogtam kezét, de ő bohóságomat kinevetve, tovarebbent előlem.

Né hidd, hogy majd minden perced örömet fog hozni. Több lesz a keserűség, a fájdalom, mint az öröm. Olyan az élet, min az idő, hol kiderül, hol beborul.

Idézzem vissza a multat. Tudom, neked is, nekem is jól fog esni. A fák, melyek

alatt álmélkodtunk, a folyosó néma fala talán el tudná mondani a terveket, melyeket együtt kovacsoltunk. Lelkünket egymásnak kitártuk. Örömünket megosztottuk. Társunk hibáit megróttuk. Megitélük a romlott társadalmat (saját nézetünk szerint). Majd tavaszi s nyári estéken összegyűltünk társainkkal jó tanárunk köré, kinek kedves hangja most is fülemben cseng. Mert ő szereti az ifjakat. Tudom, most is gyakran körülveszitek. Tőle tanultam, hogy lehet az ifjuság szívét megnyitni. Szeretettel, bizalommal. Még most is szemem előtt rebeg alakja. Látom, mily lelkesülten beszél a történelem egy Rákóczijáról. Szinte most is magával ragad. — Áldjátok az Istent, hogy ily férfiu adott közéték.

Nem feledkezhetem meg az öreg kérésről sem, ki atyai gondossággal készít elő benneteket a küzdelemteljes életre. Szivetekbe csepegteti: Isten, haza, király iránti szeretetet. Fizessetek neki a halálával. Nem kíván egyebet, minthogy jó talaj legyen szivetek az elvetett mag számára.

Térjünk vissza ismét. Panaszokdol, nincs, ki előtt lelkedet kitárd. Nincs egy jó barát sem, kihez bizalommal fordulhatnál. Mindeniknél azt tapasztalod, nem érdeklí sorsod s jövőd.

Nem figyelmeztettek, midőn együtt voltunk? Mondottam. A mai ifjuság jó része

nem komoly. Nem végződik magasabb dolgok után. Éli mindennapias életét. Hivatására nem készül komolyan, szabad idejét pedig renyhe szórakozással tölti. Lelkesedése nincs a szép iránt, melylyel lelkét nem-sebbé műveltebbé tehetné. Parlagon az ifju lelke, hol csak a gyom út tanyát. — De ilyen világot élünk. A milyen a kor, olyan a gyermeke. Mit tapasztalunk ma?

Költőink s irodalmunk jeleseinek munkáira vastag por rakódik. A tudományos munkákkal egyetemben szóltanul meghúzódnak a könyves polcokon. Pedig ezek drága, gyöngyök.

Mégis mivel táplálkozik az ifju szellem? — Idegenből fordított kalandos regényekkel. Ezekben az író átvezeti az ifjut a posványon, a szemeten s oly világgal ismerteti meg, mely édes tanyája a könnyű léleknek. E képzelt világot reméli az ifju feltalálni. S midőn hajóját a vihar hánnya-veti, akkor nem az élete megmentésére gondol, hanem esztelenül önmaga ugrik az örvénybe.

Hisz tudod ifju észszel, de komolyan a társadalmi dolgokat is megfigyeltük. S mit láttunk? A mai társadalom olyan, mint az örvény. Torony benne minden. Egyik helyen öröm van, vig muzsika zöl hallatszik. A tőkepenzes (mert tudod mai világban ez az ur.) gögös megvetéssel taszítja el magától a szegény könyörgőt. A másik helyen százezrek

ben. Brixenben és a magyarországi jelenleg üresedésben levő püspöki helyeken: Pécsen, Szepeshelyen és Besztercebányán.

Gyászír. Báró urai *Uray* Kálmán tyukodi nagybirtokos meghalt. A boldogult főur 71 évet élt, igen keveset betegeskedett, most is, inkább szórakozásból, mint egészségi okokból, ment Abbáziába, honnan többfelé kirándulásokat tett. Utközben megfázott, influenzába esett, betegsége Raguzában már ágyba döntötte; az influenza tüdőgyulladásba ment át, mely f. hó 3-án reggel életét ki is oltotta. A holttestet Tyukodra szállították, hol a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. Az *Uray* család vármegyénk egyik legrégibb családja, állítólag már a honfoglalás óta bírták Ura falut. A családnak két ága van: nemesi és bárói. A bárói rangot 1864-ben kapták *Uray* Bálint nyug. főörvényszéki elnök és gyermekei. *Uray* Bálintnak tudunkkal öt gyermeke volt, Gyula, András és Kálmán bárók, Klára bárónő férj. *Jékey* Mórné, Ilona bárónő férj. *Válly* Jánosné. *Uray* Kálmán báró halála vármegyénknek egyik legelőkelőbb családját borította gyászba.

Uj törvényszéki bíró. Ő felsége a király *Szepessy* József halmi kir. járásbíró-sági albirót a kézdivásárhelyi kir. törvényszékhez bírónak nevezte ki.

Áthelyezett honvédtisztek. *Bartóffy* Miklós hogvédhadnagy Máramaros-zigetiől városunkba, *Kosaczky* László pedig Szigetre helyeztetett át.

Hymen. *Felgyházy* Pál kir. mérnök jegyet váltott városunkban *Körösmezsei* Antal városi főjegyző leányával, Erzsike kisasszonnyal. — *Soltész* István szaniszlói rk. tanító jegyet váltott *Andriska* Terike kisasszonnyal Szaniszlón. — *Tóth* János lukácsfalusi gazdatiszt f. hó 3-án váltott jegyet Szük Anna kisasszonnyal Kölcseben. — *Nagy* Jenő máramarosi központi főszolgabíró eljegyezte *Killer* Ilonka kisasszonyt. — *Baldlói* dr. *Várady* László, Máramarosmegye közkórházának alorvosa jegyet váltott *Nagy* Mariska kisasszonnyal.

Lelkészhelyettesítés. A súlyos betegnek fekvő *Drahus* István tövisfalvi rk. lelkész helyettesítésével a püspök ur Ő nagyméltósága *Kompanek* Gáspár pálóczi segédlelkészt bizta meg.

Áthelyezett államépítészeti tisztek. A pénzügyminiszter *Soós* Károly nagykirályi és *Oterhalik* Dezső belényesi állampénztári tiszteket kölcsönösen áthelyezte.

Beöltözés, fogadalom. Husvét első napjának kora reggelén Binder András dr. c. kanonok a zárdatemplomban szent misét mondott, mely alatt 14 beöltözött tag szent fogadalmakat tett és 12 jelölt beöltözött. Szent fogadalmakat a következők tettek: Erdélyi Eustella, H.ffenfelder Editha, Heitler Christophora, Hrügyel Nolasca, Jakabos Mildréda, Lipthay Sidóra, Novák Cortona, Oroszi Alberta, Pritz Afrodisia, Sinka Ubalda, Siska Bonfilia, Steiger Arimathea, Topitzer Engrátia, Weisz Walfrieda. Szerzetesi ruhába öltöztek: Bite Etelka Synesia, Cseh-k Mária Blasia, Furmann Mária Gratia, Horváth Mária Philiberta, Horvát Róza Servatia, Koch Róza Luciana, Lupán Róza Konrada, Muhoray Róza Theobalda, Potyondi Teréz Urbana, Weibel Veronka Heléria, Wicián Anna Agape, Wieser Veronka Bilhildis. — Törhetetlen kitartás legyen mindnyájuknak földi jutalma!

Közigazgatási gyakornokok. Vármegyénk főispánja, *Kristóffy* József *Kállay* Szabolcs kéréslyeni lakost és *Nagy* József avasujvárosi illetőségű máramaroszigeti lakost vármegyei közigazgatási gyakornokoknak nevezte ki, az alispán pedig *Kállay* Szabolcsot a mátészalkai járási főszolgabíró mellé, *Nagy* Józsefet a megyei árvaszékhez osztotta be szolgálatátételre.

Hymen. *Illés* József nagykirályvárosi mérnök jegyet váltott özv. *Eigner* Simonné leányával, Anna kisasszonnyal Nagykirályban.

Jutalom egy tanítónak. Ritka szép jutalomban részesült a magyar tudományos akadémia részéről *Marozsán* Kornél aranyos-medgyesi állami tanító, ki a báró Wodianer-

főle alaphól a magyar nyelv terjesztésének sikeres eredményeért az 1000 koronás jutalmat kapta. Az illető tanító, ki a magyarságnak oly sok időn át nagy szolgálatot tett, méltán megérdemli a ritka és szép kitüntetést.

Gyászír. Pusztacsászi *Császay* Bálintné, szül. soproni *Éder* Luiza márczius 30-án, életének 52-k, boldog házasságának 33 ik évében Mikolában szívszélütés következtében hirtelen elhunyt. Hült testemét e hó 1-én Délután 2 órakor tették nagy részvét mellett örök nyugalomra. — *Komka* Béla, 1848 49-ki tűzör, körjegyző e hó 2-án, életének 74-ik évében Munkácsen elhalt. Ugyancsak Munkácsen hült el e hó 2-án *Bzowszki* Wladimir máv. ellenőr, volt es. és kir. főhadnagy, több érem és kitüntetés tulajdonosa. — *Borosnyány* Zoltán beregszöllősi körjegyző 10 éves kedves kis leánykája, Edike mult hó 29-én hosszas szenvedés után elhalt. — *Schmidt* Károly huszti gyógyszerész életének 76-ik évében rövid szenvedés után elhalt. Kiterjedt rokonság gyászolja. —

A Kunigunda veszedelme. Említetük már, hogy a máramarosi Kunigunda bánya a Tisza vizének behatolása következtében veszedelmekben forog és a föld felületén észlelt süppedések arra engednek következtetni, hogy a katasztrófa közel van. Ez ügyből kifolyólag a földművelési miniszter egy műszaki bizottságot küldött ki, mely már be is fejezte a vizsgálatot. A bizottság azt javasolta, hogy a mentési munkálatokat tovább kell folytatni, nevezetesen a víz elvezetését nagyarányú csatornák építésével tegyék lehetővé. A bányatársaság a csatorna építését magára vállalta. A süppedés okának kiderítésénél a bizottság tagjai közt nézeteltérés merült fel. Némelyek geológiai okokra vezették vissza, míg a máramaroszigeti állami főmérnök a bányaművelésben látja a süppedés okát. A károsult lakosság segélyezésére vonatkozólag a bizottság kiterjedt akezió megindítását határozta el. Kilencz lakóházat kiürített a veszélyeztetett területen és megtiltotta, hogy a súlyos részekben mezőgazdasági munkálatokat teljesítsenek.

ajakáról hangzik a jajkiáltás. A gazdag du-san lakmározik, a szegény anya, — kihez gyermeke sirva fordul eledelért — e szókkal fekteti le magzatát: — Feküdj le gyermekem. Ma nem kerestem egy morzsát sem. Majd holnap...

Az anya az ágy szélére ül. Bánatos arcán a nyomor tusakodik. Gondolatba merülve néz a pislogó mécs világába: — Csak ad az Isten holnap — gondolja magában.

Most már azt kérdezzük, van-e szeretet az emberek szívében? Üres a szív, nincs benne krisztusi szeretet. Önző vágyakkal van telve. El'ső az „én“. Az idealista elhuzódik keserű lemondással. A tehetség nem érvényesülhet, mert elötte áll a protekció. Ez pedig nagy ur. A hová beteszi a lábát, onnan minden tisztességes alaknak pusztulnia kell. Mert hát ma diplomás világot élünk. Sok a szellemi proletár, kik kontár kezekkel rombolnak ott, hol építeniök kellene. Ilyeneknek áll a világ.

A megélhetésért kell küzdenünk. A pénz az ur. Csillogó az arany, elveszi még az igazság fényét is. Elmondok neked egy történetet, melyet a minap egy szegény munkás zokogva beszélt el nekem:

— Szegény ember vagyok — kezdte a beszédet — de nem panaszkodom. Volt egy fiam, de Isten nyugtassa meg — ki igen

szorgalmasan tanult. A plébános ur gondja alá vette és taníttatta. Örült előmenetelén. Gyakran mondotta:

— Ne féljen György bácsi! Majd, ha Pista elvégzi az iskolákat s önálló emberré lesz, majd gondoskodni fog magukról is.

Igen, de mikor mar szegény fiam a VIII. gimnáziumi osztályt járta, a szegény tisztelendő ur — oh be drága lélek volt — meghalt. Szegény Pistának abban kellett hagynia a tanulást. — Bennünket is meglátogatott a jó Isten. Én és a feleségem betegségbe estünk. Pista irodába ment, ahhoz a zsidóhoz, kinek ott a piaczon van az irodája. (Ézt körülményesen magyarázta meg.) Éjjel, nappal dolgozott. Mikor meglátogatott, alig ismertünk reá. Rengeteg munkát halmozott reá főnöke s ha el nem végzi — mondotta — elboesátja. Szegény fiam nem akart munka nélkül maradni, dolgozott tehát éjjel-eken keresztül. Nap-nap után fonyadt, míg a munka megtörte erejét s egy éjjel az asztalra borulva halva találták.

Itt elállt szava. Redős arcán könyek gurultak végig s hangos zokogásban tört ki.

Lásd csak kedves barátom! a zsarnok tőke mint uralkodik a védtelen munkáson. A kapzsi zsidó mint ölte meg az ifjút. Boszu forr szívében. Szeretném a gaz lelkét végig korbácsolni s boszum nyilát a pénzsóvár szívébe döfni.

Sok mindenről szeretnék még neked írni, de nem fárasztom tovább figyelmedet. Egyre kérlek még. Te csak figyelj! Ne kövesd a léha társakat. Légy komoly, mi ifjuzhoz illik. Használd fel idődet, mert ami egyszer elmúlik: többé vissza nem jő. Gondoskodj, hogy szellemed egészséges táplálékot nyerjen. Ne legyünk olyan, mint Miska cimborra, ki azt mondotta:

— Adjuk meg a testnek a nyugalmat.

Miska ezt úgy értette, hogy együnk, igyunk s vigan éljünk és mentől kevesebbet gondolkozzunk.

Éles szemmel figyelj mindent. Ne csak azt nézd, hogyan történt valami, hanem keresd az okot, mely előidézte, mert ha a gyökéretől megfosztjuk a fát: száradásnak indul. Légy türelmes. Eljön az idő pillangó szárnyakon, midőn te is megízleled a keserves élet kenyerét.

Majd ha ismét kedvem kerekedik, meg-
rójjuk e gonosz világot. Hogy sorsunk egy-
egy ostorcsapást mér ránk? . . . Soh' se
busulj! Majd megunja egyszer s így meg-
mutathatjuk, hogy mi voltunk az erő-
sebbek.

Emlékeztetés. A szatmári Kölesy-kör a jövő szombaton, a hó 9. én tartja meg nagyszabású irodalom és zeneiörténeti előadását a városi színházban. Az előadást a Pannoniában társas összejövétel fogja követni. A programot már mult számunkban közöltük, most csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy aki egy kellemes estét óhajt magának szerezni, ne maradjon el a színházból, mert a kör tagjai mindent elkövetnek, hogy az előadás művészi színvonalon álló legyen.

Nagy tüzvész. Nagypéntekre virradó éjjel nagy tüzvész pusztított Mezőteremen. A község déli oldalán a Danyilla Lőrincz telkén levő szin gyuladt ki éjjel fél 11 óra tájban, s a vészes elem a nagy szélviharban óriási gyorsasággal terjedt tova úgy, hogy a községnek egy jókora része valóságos láng-tenger volt. A lakosság a fejét vesztette a borzasztó veszedelem láttára. Legtöbben akkor ébredtek fel, midőn már égett felettök a ház, s még a legszükségesebb ruháikat sem volt idejük megmenteni. 71 lakóház, 42 csűr, 72 melléképület, az azokban levő összes termény és gabonanemű esett a lángok martalékául. A kár mintegy 200,000 korona. Biztosítva csak a lakóházak voltak. A tűz keletkezésének okát még eddig megállapítani nem tudták. Igen szépen viselte magát *Gönyey István* járási főszolgabíró, ki éjjel 12 órakor esendőséggel jelent meg a községben, a szomszédfalvakból tűzoltószereket és segítséget rendelt ki s ő maga vezette az oltási munkálatokat. Dicséretet érdemelnek a gensiek, kik amint észrevették, hogy milyen tüzvész dühöng Teremen, vízpuskák-kal jelentek meg a vész helyén és hatalmasan közreműködtek az oltási munkálatokban. Másnap az alispán is megtekintette a községet s látva a borzasztó rombolást táviratilag kért rendkívüli segítyt a belügyminisztertől, aki azonnal ezer keronát utalványozott.

Földrengés. Husvét másodnapjáról több helyről jelentenek kisebb-nagyobb földrengéseket. Nálunk Szatmáron is észlelték a Rákóczi utca 34. számú háznál délelőtt fél 12 órakor, azonban egészen jelentéktelen volt, mindössze abban nyilvánult, hogy két szobában a padlásba erősített lámpaszineg ugyanazon időben jött ingásba, holott erre semmi más ok nem működött közre.

Pályázati jelentés. A nagykárolyi ker. róm. kath. esperesi kör tanítói gyűlés mult évi határozata értelmében kitűzött tételre f. évi márczius 31-ig következő jellegű pályamunkák érkeztek be. I. „Szegénynek drága kincs a hit.” Arany. — II. A vallás-erkölcsi nevelés oly nagy munka, oly fontos feladata az iskolának, hogy azt nem lehet a hittani órákra szorítani.” Dr. Steinberger III. Vallásosság a boldogság kulcsa.” — E pályaművek a bíráló bizottság elnökének kiadattak. — Esperesi hivatal.

Megbízás. *Kristóffy József* városunk főispánja *Netter Kálmán* m. kir. állatorvost Szatmár város területére az állatorvosi teendők végzésével megbízta, illetve kinevezte.

Miniszteri jóváhagyás. A mult évben lefolyt képviselőválasztás után, a Pannonia szállodánál történt rombolásból kifolyólag, a városi közgyűlés december havi közgyűlésén az előállott rombolást helyre hozatni rendelte oly formán, hogy a városi törzsvagyontól fizetessék ki a szükségeltetű összeg, mely közel tízezer koronára tehető. Ezen közgyűlési határozatot a be ügyminiszter jóváhagyólag a napokban küldötte le a város közönségének.

Erdőégés. Halm és Tamásváralja határában, a halmi hegy körül elterülő erdőség, mely magánosak tulajdonát képezi, már napok óta ég. Eső híján az oltási munkálatok nem vezetnek célra, mert a televényes erdei talajban lappangó parázs oly mélyen fekszik a föld alatt, hogy ember feletti munka sem képes az erdő pusztulását meggátolni.

Államsegély. A vallás-és közoktatásügyi miniszter a helybeli ev. ref. főgimn. részére az 1903. évre pótlólag 2000 korona fentartási államsegélyt engedélyezett.

Az idej ujoncozás. Mindenki tudja, hogy ebben az évben két sorozás lesz Magyarországon. Az egyik épen most folyik, melyen a mult évi ujoncozatléket szedi a hadsereg. A másik május 24. én kezdődik és június 28. ig fog tartani. A működési tervezet az alispán a cs. és kir. 5. hadkiegészítési kerületi és a m. kir. 12. honvédkiegészítő parancsnoksággal egyetértőleg következőleg állapította meg: 1) az első bizottság előtt soroz május hó 24., 25. és 26. napjain a nagybányai járás, május hó 28. án Felsőbánya város, május 30. és 31. s június 1. napjain a csengeri járás, június 3., 4., 6. és 7. napjain a mátészalkai járás, június 9., 10. és 11. napjain a fehérgyarmati járás, június 13. és 14. napjain Nagybánya város, június 16., 17. és 18. napjain a nagysomkúti járás, június hó 20., 21. és 22. napjain a szinérváraljai járás; a második bizottság előtt soroz június 3., 4., 6. és 7. napjain a szatmári járás, június 9., 10., 11. és 13., napjain nagykárolyi járás, s június 14. és 15. napjain Nagykároly város. A sorozó bizottságok polgári elnökei lesznek: a Nagykároly városi sorozó járásban *Reök Gyula* vármegyei bizottsági tag, a nagykárolyi járási sorozó járásokban *Madarassy Gyula* vármegyei bizottsági tag, a Felsőbánya és Nagybánya városi és nagybányai járási sorozó járásokban *Ilosvay Aladár* vármegyei főjegyző, a mátészalkai és szinérváraljai Nagy Sándor tb. vármegyei főjegyző, az erdődi és szatmári sorozó járásokban *Böszörményi Sándor* vármegyei bizottsági tag, a csengeri sorozó járásban *Ináncsi Papp Kálmán* vármegyei bizottsági tag, a nagysomkúti sorozó járásban *Mán Lajos* vármegyei bizottsági tag, a fehérgyarmati sorozó járásban *Szegedi Antal* vármegyei bizottsági tag. — Szatmárnémeti sz. kir. város június 17. és 18. napjain soroz.

Hegyközségi közgyűlés. A szatmári hegyközség 1904. évi április hó 17-én d. e. 10 órakor Szatmáron, a városháza nagy tanácstermében tartja évi rendes tavaszi közgyűlését, melyre a hegyi birtokos urak ezenel meghvatnak. Targysorozat: 1. 1903. évi zárószámadás bemutatása. 29 kilépő választmányi tag helyének betöltése. 3. A napszámbérek megállapítása és ennek megfelelőleg a Rendtartás 20 §-ának kibővítése. 4. A hegyközség feloszlása iránt beadott indítvány felett való szavazás eszközzésére egy rendkívüli közgyűlés határnapjának megállapítása, A választmány.

Dalestély. A Szatmári iparos ének és dalegyület legközelebbi választmányi gyűlésében elhatározta, hogy szokásához híven pünkösd másodnapján ez évben is megtartja első tavaszi dalestélyét, mely annyiban fog eltérni az előző éveiktől, hogy a hangverseny a városi színházban tartatik meg, egy nagyobb szabású műsorral. Majd utána táncmulatság lesz, az iparos otthonban.

Adót kell fizetni. Az ex lex megszűnésének napján, márczius 30. án a pénzügy-

miniszter a köv. rendeletet intézte a pénzügyigazgatóságokhoz, melyet a közönség tájékoztatása végett közlünk! a) Azok a közadók és illeték egyenértékek, a melyek törvény szerint az 1903. év második, harmadik és negyedik negyedében, továbbá az 1904. év első negyedében lettek volna esedékesek és az 1904. évi IV. t.-czikk életbe lépése napjáig be nem fizettek, valamint a közadómódjára leszedendő tartozások is ezen a napon válnak esedékesekké és az ezt a napot követő tizenötödik napon befizetendő. Ennek a befizetési határidőnek elmulasztása esetén a késedelmi kamat az 1904. évi IV-ik törvényezik hatályba léptének napjától kezdve jár. Hogy attól az utóbbi szabálytól a hátralékos egyenes adók tekintetében mikor lehet eltérésnek helye, azt egyidejűleg 1053. p. m. sz. a kiadott körrendelettem állapítja meg. — b) Azok az illetékek, a melyekre nézve a fizetési meghagyások 1903. évi márczius 31-ike után lettek kézbesítve, de be nem fizettek, az 1904. évi IV-ik törvényezik életbelépése napjától számított harminczadik napon befizetendő és a késedelmi kamat ezen harminczadik nap után következő naptól kezdve számítandó.

Az idej fegyvergyakorlatok. Minden év április havában a közös haderegben és a honvédségnél megkezdik a tartalékosok behívását s a fegyvergyakorlaton vezetik be őket a haditudományok csodálatos miszteriumaiba. A hadügyminiszter a tartalék és póttartalék fegyvergyakorlatokra való bevonulását illetőleg az idén több rendbeli, a delegáció kívánalmainak megfelelő intézkedést tett. A magyar korona országainak területéről kiegészülő csapatoknál a fegyvergyakorlatok idejét úgy határozta meg, hogy a bekövetkezendő ujoncz kiképzéssel ne essék össze. Ennélfogva a fegyvergyakorlatok május 15-énél nem fognak tultorjedni. Tartalékos tisztek és hadapródok közül csak azok fognak ezekre a tavaszi gyakorlatokra behivatni, a kiknek a katonai szabályzat értelmében ebben az évben okvetlen be kell vonulni; a többiek pedig valószínűen ősszel kapják a behívót.

Anyját verte meg. Tempfli Istvántól bizonyos évi járandósága volt az édes anyjának, melyet azonban az vonakodott neki kiadni. Többször volt e miatt közöttük szeszszólalkozás, s miután az anya ismételt kérése daczára sem volt hajlandó a fiu eleget tenni kötelezettségének, napról-napra rosszabbodott a helyzet. Végre Tempfli István annyira megfélekedezett magáról, hogy édes anyjára emelte kezét, a földre teperte, összerugdalta, úgy hogy e miatt heteken keresztül feküdnie kellett. Az anya panaszára most ítélkezett ez ügyben a kir. törvényszék, a bűnös fiut 100 korona pénzbüntetésre, esetleg 10 napi fogházra és a perköltségek megtérítésére ítélte.

Ujoncozás. A fehérgyarmati járási, a Nagybánya és Felsőbánya városi sorozó járásokban az ujoncozás az elmult héten befejeztetvén, a fehérgyarmati sorozó járásban az előzetesen önként beállott 6 ujoncz beszámításával besoroztatott a cs. és kir. közös hadsereg javára 89 ujoncz, a m. kir. honvédség részére 25 ujoncz és a cs. és kir. közös hadereg részére felesen 6 ujoncz, a Felsőbánya városi sorozó járásban az előzetesen önként beállott 11 ujoncz beszámításával besoroztatott a cs. és kir. közös hadsereg javára 14 ujoncz és felesen 6 ujoncz, a m. kir. honvédség javára 4 ujoncz és felesen 6 ujoncz. A nagybányai sorozó járásban

lesoroztatott a cs. és kir. közös hadsereg javára 60 ujonez, a m. kir. honvédség javára 16 ujonez és felesen a cs. és kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédség javára 107 ujonez.

Tűzvész. Nagy tűzvész pusztított a mult esztendőben virradóra a Munkács mellett fekvő Podheringen, hol a főutezán az uradalmi sörfőzővel szemben 9 lakóház és 10 melléképület legett, közöttük a helyettes jegyző irodája is, melyből a hivatalos aktákat csak magyanehezen tudták kimenteni. Az oltásnál a sorgyár személyzete dicséretre méltó módon működött közre.

Erdő égések. Folyó évi április hó első napján híre járt egész város szerte, hogy a Cser-erdőn és Nagymocsári városi erdőkben nagy tűz ütött ki. A hírből annyi volt igaz, hogy a Nagymocsáron levő gróf Károlyi Tibor tulajdonát képező erdőrészen tűz ütött ki, az erős szélben átesapott a városi erdősegre is. A Cser-erdőn is volt kisebb tüzeset, melyet azonban az ott foglaltos erdőmunkások rövidesen eloltottak. Csütörtökön márczius 31-én délben a Sár-erdőn is volt kisebb tűz, melynek tovaterjedését azonban sikerült megakadályozni. A tűzvész színhelyére Léber Antal városi főerdész azonnal kiszállott és megállapította, hogy a tűz gyújtogatásból származott, azonban a várost valami érzékeny kár egy esetben sem sujította.

Szegényház létesítése. A városi szegények tudvalevőleg minden hónapban részesülnek a városi szegény alapból bizonyos segély összegben. *Tankóczy* Gyula főkapitány most egy javaslatot dolgozott ki, melyben kéri a hatóságot, hogy a szegényügyet oly formán rendezze, mikép a szegények, kik eddig házi segélyben részesültek egy szegényházba vétessenek fel és ott kapjanak teljes ellátást. A javaslat dolgában a tanács legközelebb fog dönteni.

Uj postautalványok. A posta- és távirat igazgatósága tudatja, hogy folyó évi április 1-étől kezdve a külföldre címzett postautalványokat a feladók nem mint eddig koronaértékben, hanem a rendeltetési ország pénzértékére kötelesek kiállítani. Az átszámítást a felvevő postahivatal teljesíti. A magyar postai igazgatóság a külföldre szóló postautalványok kiállítására új űrlapokat boesátott forgalomba. A régi nemzetközi utalvány űrlapok már nem érvényesek. Ez évi július hó 31-ig a régi űrlapok ráfizetés nélkül bármely postahivatalnál új űrlapok ellenében becserélhetők.

Büntügyi főtárgyalások. Április hó 7-én ifj. Petronovics Mitru gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétsége. — Lakatos Vakares zsarolás vétsége, Csaholezy Andris súlyos testi sértés büntette, Pap Mitru lopás büntette miatt. Április 12-én Bura Grigor Jone zsarolás vétsége, Ináncsy Zsigmond lopás büntette és orgazdaság vétsége, Kávor László lopás büntette, Berger Fülöp hamis tanuzás büntette miatt.

Az elhagyott gyermekek védelme. A m. kir. belügyminiszter legutóbb egy rendelkezésben értesíti az ország összes törvényhatóságait, hogy az elhagyott gyermek védelméről szóló 1903. évi I. sz. számú szabályzat 1. szakasza azon rendelkezésének kellő érvényesítése érdekében, mely szerint a nevelésre és eltartásra képes és köteles hozzátartozók köllőleg kinyomoztassanak és hogy

csak oly gyermek nyilváníthatik elhagyottnak, kinek eltartásáról és neveléséről rokonok, jótévedők, jótékony intézetek, vagy egyesületek nem gondoskodnak. A leirat a közgyűlést felhívja, hogy előzetesen kíséreljék meg a segélyre szorult gyermekeknek jótékony egyesületnél, a törvény szerint tartásra nem kötelezett rokonoknál, egyes jótévedőknél való elhelyezését.

Visszaélések a kivándorlási törvény-nyel. A magyarországi kivándorlók érdekében a kormány tudvalevőleg azt az egybéként üdvös intézkedést léptette életbe, hogy megállapodásra jutott a Cunard Line a gőlhajózási vállalattal, amelynek hajói havonként kétszer közlekednek Fiume és New York között. A hajók és utasai a kivándorlási biztosság ellenőrzése alá vannak helyezve. A Cunard Line ügynökei azonban a legnagyobb erőszakosságot fejtik ki, hogy Fiume felé tereljék azokat a kivándorlókat, akik valamely észak-német kikötőnek akarják venni útjukat és Kassán például mindennapos újszólván az a dolgot, hogy a szószoros értelmében Fiume felé kényszerítene az angol társaság ügynökei olyan utasokat, akik Brémába vagy Hamburgba akartak menni, hogy ott szálljanak hajóra. A kormánynak ezekről az üzelmekről mindeddig nem lehetett tudomása, bárhi az ügynökök hivatalos személyeknek adják ki magukat. Most azonban Oztroluczky főispán, akihez Brémából ismételtelen intéztek panaszt, indítatva érezte magát, hogy előterjesztést tegyen a belügyminiszternél és felhívja figyelmét az ügynökök üzelmére, mert ezek az emberek már annyira mennek, hogy még olyan utasokat is erőszakkal akadályoznak meg brémai vagy hamburgi útjukban, akik már előre megváltották vasuti és hajójegyüket, sőt a podgyászukat is előre küldték a német kikötőbe.

KÖZGAZDASÁG.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Schwarz Ármán elnök ésével tartatott meg folyó évi márczius 25-én ezen intézet negyvenegyedik közgyűlése. Az 1903-iki kezdési évről vonatkozó jelentés és zárszámadás a fennmentvény megadása mellett egyhangúlag tudomásul vettek. A jelentésben és mérlegben a következő figyelemre méltó adatok találhatók: Nászjutalék és visszafizetésök címén 859,513 korona 29 fillér lett kifizetve, ezek között 95 árvajutalékrész 59,550 koronával. Az új beutkozások 14,8454 jutalékrész, 3017 jutalékrészrel többet eredményeztek mint az előző évben. Díjakban 2,507,619 korona 40 fillér vételeztetett be, ami 221,754 kor. 56 fillérnyi emelkedést jelent. A kamat és bérjövődő 413,120 kor. 25 fillér, tehát 40,727 korona 42 fillérrel több volt, mint az előző 1900. évben. A díjtartalék 1,202,482 korona 99 fillérrel növeltetett és most már 9,334,174 kor. 85 fillérre emelkedett. A nászjutalék felemelésére és a tartalékra 116,206 korona 20 fillér esik, melyek most már 708,774 korona 60 fillérrel rendelkeznek. A mult esztendőben lecsített árfolyam külföldzeti tartalékhoz 15,000 korona eszótlatott, mely ezzel 65,000 koronára rug. A hivatalnoki nyugdíjalap javára 5000 korona megszavaztatik, mely nyugdíjalap immár 140,483 korona 02 fillérnyi összeggel ért el. A mérleg végösszege gyanánt 10,520,392 korona 67 fillér mutatkozik, mely végösszeg takarékoskodásokban, állampapirokban és egyéb elsőrendű értékpapirokban, valamint kiváló saját épületekben fedezetet leli. A jegyzőkönyv kitélesítésével Blazek I. Antal és Löbl Izidor urak bizattak meg. A felügyelő-

tanács tagjai: Dr. A. X. und r. Bernát, dr. Simonyi Zsigmond, Heger József, Wertheimer Albert és Seifensieder József urak választottak meg. Miután a közgyűlés dr. Muranyi Ernő tag indítványára Schwarz Ármán elnöknek, az ősszigazgatóságnak és Kohn Arnold vezérigazgatónak egyhangúlag köszönetet és elismerést szavazott, a közgyűlés véget ért. A „D” osztalynak folyó évi márczius 22-én megejtett VIII. kisorsolása alkalmából az alábbi alapkönyvszámok soroltatnak ki, minek folytan a nevezett tagoknak egy-egy 1000 koronára szóló díjmentes nyereséyménykötvény kiszógaltatott. 1829. alapkönyvszám Spitz Fülöpne Budapest, 69113. a apkönyvszám Harsekovic Gyula Budapest, 1020 alapkönyvszám Schweiger Lajos Kunfelegyháza, 4245 alapkönyvszám Tuna Adolf, Zombor, 5279 alapkönyvszám Levy Raf. Abraham Zimca, 6709 alapkönyvszám Sere Imre Sarkad, 59790 alapkönyvszám dr. Spitzer Adolf Erdévik, 70343 alapkönyvszám Czégeni József Kolozsvár.

A triesti általános biztosító-társaság (Assicurazioni generali) f. é. márczius hó 18-án tartott 72-ik közgyűlésen terjesztettek be az 1903. év mérlegét. Az előtünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1903. december 31-én érvényben volt *életbiztosítási tőkeösszegek* 656,787,581 korona és 31 fillér értékűek ki és az év folyamán bevett díjak 28,731,705 korona 08 fillérre rugtak. Az *életbiztosítási, osztály díjtartaléka* 14,002,387 korona 03 fillérrel 174,192,235 korona 16 fillérre emelkedett. A *tűzbiztosítási ágban*, beleértve a *betöréssel elleni és tűzkör-üregbiztosítást* a díjbevétel 12,989,614,539 korona biz. osztatási összeg után 21,276,945 korona 70 fillér volt, miből 8,716,810 korona 37 fillér viszontbiztosításra fordítatott úgy, hogy a tiszta díjbevétel 13,560,135 korona 33 fillérre rugott, mely összegből 8,669,907 korona 26 fillér mint díjtartalek minden teheröl menten jövő évre vitett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 86,523,237 korona 41 fillér. A *szállítmánybiztosítási ágban* a díjbevétel kitétt 3,720,916 korona 60 fillérrel, mely a viszontbiztosítások levonása után 1,162,348 korona 49 fillérre rugott. *Károkkért a társaság 1903-ban 26,668,093 korona 31 fillérért folyósított.* Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kifizetéseket a társaság alapítása óta károk fejében 768,682,165 korona és 96 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. A *nyereség tartalékok* közül, melyek összesen 23,505,036 korona 95 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereség tartalék, mely 5,250,000 koronát tesz ki, az *értékpapírok árfolyam-ingadozására* alakított tartalék, mely a 3,729,624 korona 17 fillér külön tartalékkal együtt 16,778,952 korona 01 fillérre emelkedett, továbbá felemlítendő a 160,000 koronára rugó *kétes követelések tartaléka* és a 378,042 korona 47 fillérnyi ingatlan tartalék. Ezekon kívül fennáll még egy 938,042 korona 47 fillérre kitevő *különalap*, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamattal esetleges esőkkenését kiegyenlítsse. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangú értékekben vannak elhelyezve, az idej átutalások folytán 208,632,918 korona 73 fillérről 227,329,913 korona 55 fillérre emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálog követelések 35,297,630 korona 66 fillér
2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 19,464,641 k. 25 f.
3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 723,807 k. 13 f.
4. Értékpapírok 157,833,474 k. 11 f.
5. Tőkezávaltók 1,008,628 k. 72 f.
6. A részvényesek biztosított adósszevele 7,350,000
7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követeléseit, a hitelezők követeléseinek levonásával 5,651,691 k. 38 f., összesen 227,329,923 korona 25 fillér. Ezen értékekből 45 millió korona magyar értékekre esik.

Szigeti József Szatmár

Lakás és iroda Bányai-ut 12.
 hat. eng. ház- és birtok-eladási, törlesztési
 jelzálogkölesön-közvetítési irodája.

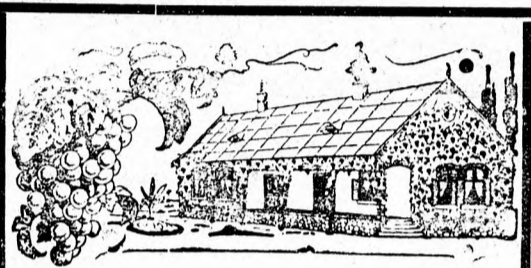
A ki házat, birtokot és erdőt venni vagy eladni kényelmesen (máskéelt közve iósi díj mellett óhajt, ugyszintén birtokra vagy házra óesó **törlesztési jelzálogkölesönt** akar, vagy bármely helybeli vagy vidéki **részvényre** van szükség, vagy azota **eladni** akarja, a céggel lépjen érintkezésbe és meg fog róla győződni, hogy kiterjedt előnyös ismeretsége folytán hivatásának megfelel. — **Vidékre azonnal válaszol.**

IRODALOM.

Rövid halotti beszédek. A szatmári egyházmegye két áldozópapja által fordítva. *Második kiadás.* A mű használhatóságát eléggé bizonyítja, hogy az első kiadás másfél év alatt teljesen elfogyott. *Az új kiadás 22 sz. beszéddel meghívítve.* 12 iv 8°. Ára 2 K (e. e. 3 ss.) Vászónba díszesen kötve 2 K 60 f. e.) 4 ss.)

Esztetési beszédek. Irinyi Tamás dr. theol. tanár kiadása. 100 sz. beszéd. Függetlenül aranymenyegzői beszédek. 29 iv 8°. A bírálók által dícsérettel fogadva. Ára füzve (az árat előzetesen b. küldőknek borm. szál. litva) 4 K (e. 6 ss.)

Wolkenberg Alajos dr. theol. tanár n k „*Nagybőjtő Szentbeszédek*” című könyvét a főújszóló papságnak ismételt szives figyelmébe ajánljuk. Kapható a szerzőnél 1 korona 50 fillérért vagy e. s. s.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé
és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lúgasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkínzóbb muskátály és más edes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindegyik megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb dísz, anélkül, hogy legkevésbé helyet is elfoglalna az egyebbre használható részekből. Ez a leghátadatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismeretelésére vonatkozó, színes fenynyomatú katalógus bárkinek ingyen és bementve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Cz m:
Érmelléki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya,
u. p. Székelyhid.

Egy háztartási mérleg ingyen.

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tuhalmazott raktáramból világhírű s kik. válóságukért általános an. kedvelt **mexikói ezüst-áruimat** és pedig 6 drb. mexikói ezüst asztali kés, 6 drb. mexikói evővillát, 6 drb. mexikói evőkanalat, 12 drb. mexikói ezüst kávéskanalat, 6 drb. kiváló desszertkést, 6 drb. kiváló desszert villát, 1. drb. mexikói ezüst lev. esmerítő kanál, 1 drb. ezüst t. jmerítő kanál, 2 drb. elegáns szalon aszt. li. gyertyatartót.

46 drb. összesen frt. 650.

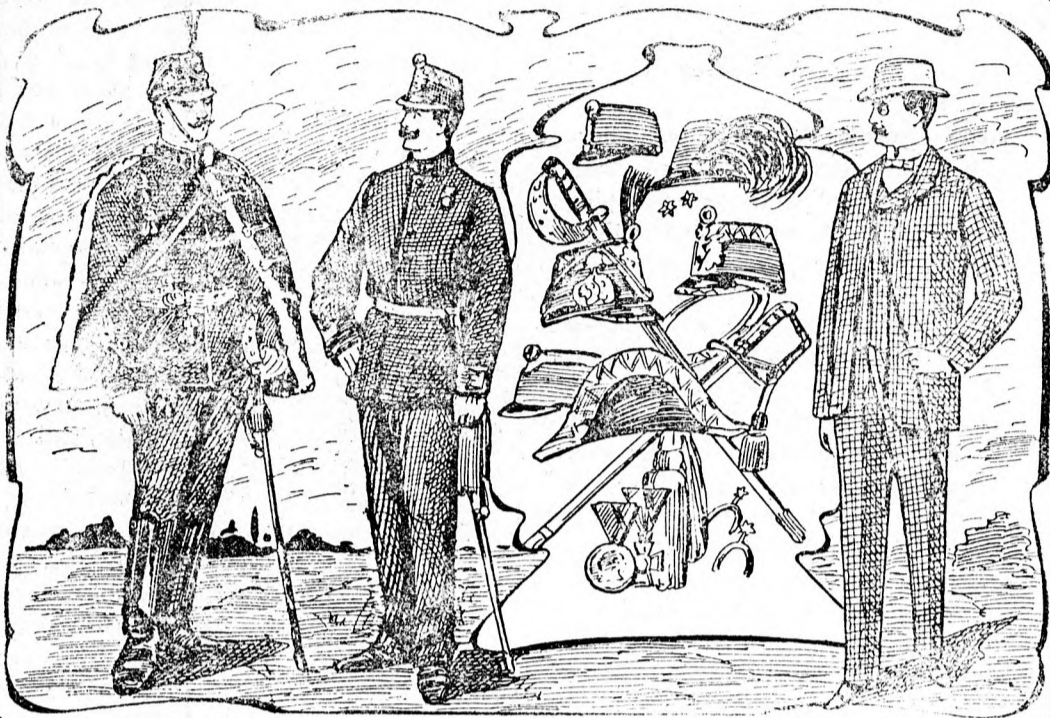
Minden megrendelő ezenkívül **jutalomképen** egy szavatosság mellett pontosan működő 12 1/2 kiló hordképességű **háztartási mérleget** **kap teljesen díjtanul.** A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém, (belül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségeért 25 évi jótállást vállalok. S zétküldés a pénz előleges megküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból.

Scheffer D. Sándor Budapest, Bezerédi-u. 3.

INGLIK JÓZSEF

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete
Szatmáron, Deák-tér, (Városház-épület).

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű **polgári öltönyöket, papi reverendákat**; mindennemű öltöny készítésnél a főszólyt az **elegáns szabás és finom kivitelre** fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállítmányaim valódi színe és tartósságaért.

Allandó nagy raktár honi és angol gyártmányú szövetekben. Elsőrangú egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem **nagy forgalma** által áruimat **olcsóbb ár mellett szállíthatom**, mint bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb megelégedésére fogok szolgálni.

Maradtam kiváló tisztelettel:

INGLIK JÓZSEF,
szabó mester.

Árjegyzék.

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
Szatmár, Széchenyi-utca sarkán.

Helybell
megrendelések
hazaszállítva.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül kőszpőnz, vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Friss husok.		Füstölt áruk.	
frt.	kr.	frt.	kr.
1 ko. I. Marha hus	56	1 ko. dobreczeni páros	90
" " Sertés "	64	" " Lengyel kolbász	80
" " Borju "	64	" " Sonka kolbász	80
" " Bányás "	64	" " krakói "	80
" " Juh "	—	" " Krinolin "	80
" " Friss háj olvasztani	76	" " Parizer "	80
" " szalona "	76	" " Máj sajt "	80
" " " bőr nélküli	76	" " Disznófej sajt	74
" " Friss kolbász bors.	100	100 pár Virsli tormás	5
" " fok. ezitr.	70	100 pár frankfurti	8
" " Friss zsír	88	100 drb. Salvaládó	5
Kolbász áruk.			
1 ko. Szalámi	180		
" " füst. magyar kolt.	90		
		1 ko. Sonka páczolt	110
		1 ko. Sonka csont nélküli	120
		" " " kifőve	2
		" " Császár hus bőrrel	80
		" " Karaj bőr nélküli	80
		" " Lapoczká és oldal	72
		1 ko. Páczolt nyelv	1
		1 drb. Sertés nyelv	20
		1 ko. Tepertő	80
		Szalónák.	
		100 ko. Fehér szalona	80
		1 ko. Paprikás stráf	90
		" " Kolozsvári szelot	90
		" " Füstölt szalona	88

Tisztelettel

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

Szabadalmi ujdonság.

Bátorkodunk az építész urak és építkező háztulajdonosok becses figyelmét felhívni az általam **feltalált** s a Nagyméltósági m. kir. Miniszterium által 15101. sz. a.

szabadalmazott (patentirozott) ablakra,

az ablak légmentes és könyöklő párna **súlyesztő szekrényvel van ellátva**, mely által annak kivérese teljesen felesleges.

A szabadalmazott új ablakot a **legjutányosabb árban** készítjük s melyek a régiéknél alig kerülnek valamivel többbe.

Felhívjuk az érdeklődők figyelmét a minta ablak megtekintésére, mely Szatmáron, **Nagy Károly** feltalálónál **Várdomb-utca 21. sz. a.** megtekinthető.

Szabadalmazott ablakaink jóságáért és tartósságáért kezességet vállalunk.

Találmányunkat a szakkörök állandó figyelemmel kísérik.

Becsés pártfogását kérve maradtunk

mely tisztelettel

Nagy Károly,

épület- és bútor-asztalos.

Szabadalmi ujdonság.

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag.

D. R. G. M. 88503. sz.

gyógyit és felüdit jótállás mellett: **köszvény, reuma, atshma** (nehéz lélegzés) **álmatlanság, fülzugás, nehéz hallás, epilepsia** (eskór) **idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, tehetlenség, influenza**, valamint minden **ideg-betegségnél**. Azon beteg, aki 88503. sz. készülékem által **legfejjobb 44 nap alatt** meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már semmisenem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérteni; meg vagyok győződve készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona, idült betegségeknek alkalmazandó.

A kis készülék ára 4 korona, könnyebb betegségeknek alkalmazandó.

A központi elárusítóhely szétküldi utánvét-tel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII. Bezerédi-utca 3. szám.

Rövid halotti beszédek

második kiadása kapható:

Irinyi Tamás dr., theol. tanárnál Szatmáron, Vörösmarty-utca.

Ára 2 korona.

5 koronáért

küldök 4 1/2 kilo (kb. 50 db.) kevéssé megsérült finom enyhe

pipere-szappant

rózsa, lilomtej, orgona, ibolya, rezed, jászmin, és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes beküldése esetén vagy utánvétellel küldi:

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

A legkitünőbbnek elismert és a legkiválóbb orvos tanárok által gyógyszernek ajánlott,

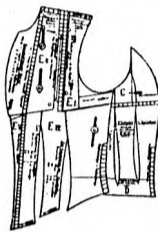
Planat & Co., Cognac
ozég

garantált tiszta borparlatának, kizárólagos raktára, eredeti gyári áron,
BARTÓK LÁSZLÓ Drogeria Szatmár,
Direct import: Jamaica rumok és legfinomabb theák.

A hölgyvilág részére!

Minden t. hölgy saját maga minden divat szerint, fáradság nélkül készítheti ruháját a **GUSCHELBAUER ANTAL** féle

Szabályozható Női Derék Szabászati Készülék

Gyári jegy

segélyével, *anélkül*, hogy a *szabászati rajzot megtanulta volna*. Eme készülék minden testalkat részére szabályozható. — *Akadémián vizsgáztam. Számos elismerő levelet kaptam minden országból.* Minden államban törvényileg védve és *szabadalmazva*.

Egy készülék ára 3 korona utánvét mellett

Guschelbauer Antal Sopron.

Magyarázatok ingyen lesznek küldve.

Képviselek minden helyiségben kerestetnek.

Triesti Általános Biztosító Társaság
(ASSICURAZIONI GENERALI)

Budapest, V., Dorottya-utca 10. szám.

A „Közgazdaság“ rovatban közöljük a **TRIESTI ÁLTALÁNCS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG**

a legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk

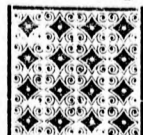
mérlegének főbb számadatait. *Teljes mérleggel a társaság mindenkinek, a ki e czéltől hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál.*

Az intézet elfogad: *élet-, tűz-, szállítmány-, üveg-, betöréses-lopás- és harang-törés és repedés* elleni biztosításokat. Közvetit továbbá: *jégbiztosításokat a „Magyar jég- és viszontbiztosító r.-t.“* valamint *baleset elleni biztosításokat az „Első o. általános baleset elleni biztosító társaság“* számára.

A szatmári főügynökség:

Klein Vilmos.

Czement lapok

Alap. 1890.

Beer Sámuel

SZATMÁR, központ Beresényi-utca 40.

Raktárak: Ki-faludi utca és Atilla-utca. Szám-
a an elismerő level egyházak és hatóságoktól.

Terv és költségvetés díjtalan.

Munkáimért teljes felelőséget vállalok.

Aszfalt, cement-árugyáros, mozaik, terassó

és cementlap burkolatok; esömszölt beton

munkák, hidak, csatornázások és nedves fa-

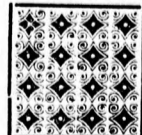
lak aszfalttal szárazzá tétele.

Ajánlok:

- I. r. Boecsiyi portland czement 100 kg. **4 K 90** fill.
- I. r. Boecsiyi román-czement 100 kg. **3 K 10** fill.
- Lédetzi portland-czement 100 kg. **4 K 80** fill.

Czement lapok.

Alap. 1890.

PÁZMÁNY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDA

SZATMÁR, ISKOLA-köz 3.

Készít mindennemű nyomda szakma vágó munkákat a **legjutányosabb árak** mellett.

Videki megrendeléseket azonnal készít s továbbít.

EGYHÁZI, ISKOLAI nyomtatványokból NAGY RAKTÁR. IRODAI SZEREK s PAPIROK a **LEGOLCSÓBB ÁRON** szerezhetők be.

Ugyanítt rendelhető meg a **„HETI SZEMLE”** — politikai lap is, melynek előfizetési ára egész évre **6 kor.** Tanítók- és iparosoknak **4 kor.** Hirdetések jutányosan vétetnek fel.

és szájviz.

Fogorvosi műtermemet

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, készítek: **egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglalványon.**

!!! Kívánatra szájpad nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést.

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül. Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos,** orvos-fogorvos.

és szájviz.

Tüzifa-eladás,

három éves vágásu

I rendü hasáb,

cseser,- bükk- és gyertyán

köbméterje házhoz szállítva . . . . . **5 kor. 50 fill.**

10 köbméter házhoz szállítva . . . . . 54 kor. — fill.

Legkevesebb 2 köbméter szállítható.

Megrendelhető a Szatmár-erdődi h. é. vasut üzletkezelősnél, Szatmár, Teleky-utca 3. sz. és a Szatmár-Németi-i Ipari Hitelszövetkezet Árucsernokában Deák-tér 5-ik szám.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására adni, hogy ○○○○

folyó hó 25-én

egy, a mai kor kívánalmának megfelelőleg olyan _____

női divatszalont

nyitottam, mely a legmagasabb igényeknek is képes lesz megfelelni. ○○○○○○○○

Kérve a m. t. közönség szives pártolását, melylyel szemben vagyok _____

— kész szolgálattal —

Páskuj Imre.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vöröskereszt”-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, brüssel, Bologne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Waltergasse 1. Bécs, IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisetek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben **szövetek méter száma** is oladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után **o l e s ó n** szállítatnak Arjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.